

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

42767070

BRNO 1980

ZVÍŘECÍ KOSTNÍ MATERIÁL Z HRADIŠTĚ V MIKULČICÍCH Z VÝZKUMU Z ROKU 1970

/okr. Hodonín/

Zdeněk Kratochvíl, AÚ ČSAV Brno

Zpracovaný osteologický materiál z tohoto roku výzkumu byl předán v náleзовé zprávě /Kratochvíl 1976/, z níž sumární výsledky posloužily k tomuto materiálovému sdělení. O průběhu této výzkumné sezóny a jejich výsledcích bylo již referováno /Z. Klanica 1971/.

Zvířecí osteologický materiál z r. 1970 potvrzuje dosavadní získané výsledky co do druhů a to jak domácích, tak volně žijících. Tuto skutečnost přehledně vidíme na tab.1. Z celkového množství 31 065 bylo 42,9% kostních zbytků neurčitelných. Ostatních 17 750 kostních zbytků náleželo druhům, jež jsou uvedeny sumárně v tabulce 1, kde je jak absolutní tak relativní množství kostních zbytků připadajících na jednotlivé druhy. Mezi domácími zvířaty bylo nejpočetněji zastoupeno prase domácí, pak skot a malí přežvýkavci. Ostatní druhy jsou doloženy v počtech podstatně menších. V tomto materiálu jsou i doklady pro chov osla domácího.

Z volně žijících druhů převažují kostní zbytky náležející praseti divokému, v druhé řadě pak jelenovi. Při srovnání počtu divoce žijících druhů s domácími vidíme, že jsou početně obě skupiny přibližně stejně zastoupeny, na základě množství kostních zbytků však je zřejmé, že lov nehrál nijak zvláštní úlohu v tomto extensivním hospodářství.

I v případě tohoto materiálu jsme prověřili rozložení kostních zbytků na ploše zkoumaných čtverců. V nich jsme nejprve stanovili počet kostních zbytků jednotlivých druhů a pak jejich celkový počet. V 52 čtvercích, prošetřených za tímto účelem, dalo výsledky, které jsou uvedeny v grafu 1. Z něj je zjevné, že s narůstajícím počtem kostních zbytků ve čtvercích se výskyt těchto čtverců úměrně zmenšuje. Naopak nejpočetněji jsou zastoupeny čtverce, v nichž byl stanoven rozsah kostních zbytků v počtu 1 - 200. Stanovené množství kostních zbytků u jednotlivých druhů ve čtvercích nám pak umožnilo i určení minimálního počtu jedinců v jednotlivých čtvercích. Získaný celkový obraz tohoto počtu je v tabulce 1, kde je rovněž zaznamenán minimální počet jedinců, získaný určením z celého materiálu, tedy z celé prošetřené plochy. Tyto poslední údaje jsou, tak jako v dřívějších zjištěních, o něco nižší v absolutních hodnotách.

V tabulce 2 je uvedeno rozdělení kostních zbytků na části skeletu pro jednotlivé druhy. Pro přehlednost je uvedeno v grafu 2 znázornění početností jednotlivých kostních zbytků hlavních krajin těla a to z dolní čelisti, kosti pažní, vřetenní, stehenní, zápěstní a nártí u nejhodněji zastoupených domácích zvířat. Uvedené vyjádření dokumentujeme nestejnou zachovalost kostních zbytků z různých tělesných partií u jednotlivých domestikovaných druhů.

Literatura:

- Klanica, Z., 1971: Vorläufiger Bericht über die Ergebnisse der siebzehnten Forschungssaison in Mikulčice /Bez. Hodonín/. Přehled výzkumů 1970, Brno 1971, pp. 47-50.
Kratochvíl, Z., 1976: Zvířecí kostní materiál z Mikulčic VII. Nálezová zpráva. Archiv AÚ ČSAV v Brně, pp. 1 - 240, č.j. 2082/76.

Tab. 1 Počet kostních zbytků /PK/ a stanovený minimální počet jedinců určených druhů stanovený suma - cí z jednotlivých čtverců /MPJ-1/ a z celé přešetřené plochy /MPJ-2/ v absolutních a relativních /v %/ hodnotách.

	P K		M P J - 1		M P J - 2	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
Bos primigenius f. taurus	5 095	28,70	220	15,20	115	12,80
Sus scrofa f. domesticus	8 898	50,10	581	39,67	479	53,34
Ovis - Capra	2 005	11,30	221	15,12	156	17,37
Ovis ammon f. aries	398	2,25	85	5,80	41	4,57
Capra aegagrus f. hircus	155	0,90	53	3,60	28	3,12
Equus ferus f. caballus	170	0,95	42	3,00	6	0,70
Asinus africanus f. domesticus	2	0,01	1	0,07	1	0,10
Canis lupus f. familiaris	22	0,10	13	0,87	2	0,22
Felis lybica f. catus	2	0,01	2	0,13	1	0,10
Gallus gallus f. domesticus	150	0,85	45	3,00	18	2,00
Anser anser f. domesticus	65	0,40	26	1,87	6	0,70
Sus scrofa	413	2,35	52	3,73	13	1,45
Cervus elaphus	244	1,35	46	3,33	14	1,56
Bos primigenius	29	0,15	14	1,07	2	0,22
Capreolus capreolus	24	0,10	15	1,07	4	0,45
Lepus europaeus	56	0,35	21	1,40	8	0,90
Castor fiber	8	0,05	6	0,40	1	0,10
Ursus arctos	7	0,04	5	0,40	1	0,10
Vulpes vulpes	2	0,01	1	0,07	1	0,10
Aves	5	0,03	3	0,20	1	0,10
Celkem	17 750	100,00	1 452	100,00	898	100,00
Neurčitelné	13 315					
C e l k e m	31 065					

Diagramm 1

Mikulčice /Bez.Hodonín/. Tierisches Knochenmaterial aus der Grabung im Jahre 1970. Zahl der Quadrate /Vertikale/ und die ihnen entsprechende Menge an Knochenüberresten, in Klassen mit dem Intervall 200 eingeteilt /Horizontale/.

Diagramm 2

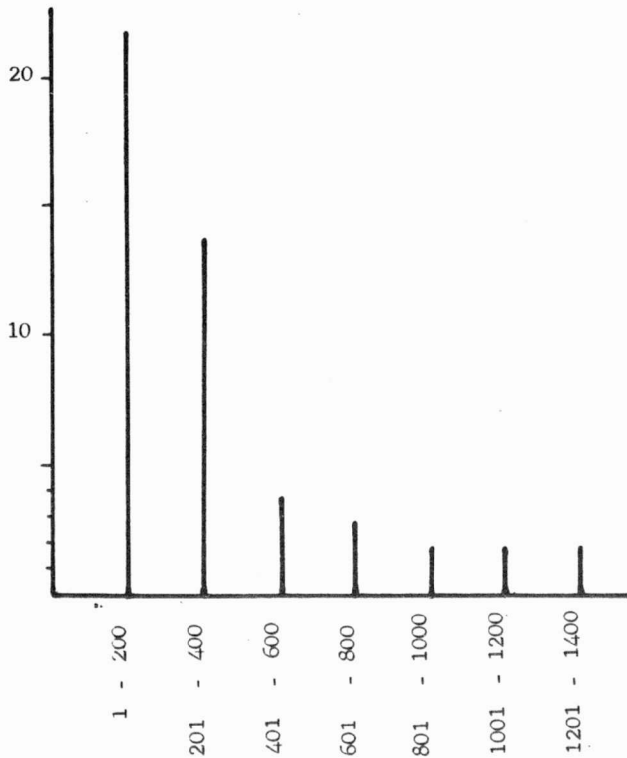
Mikulčice/Bez.Hodonín/. Tierisches Knochenmaterial aus der Grabung im Jahre 1970. Zahl der Knochenüberreste /Vertikale/ der am zahlreichsten vertretenen Haustiere. B- Rind; S-Hausschwein; O-C- Schaf und Ziege. Die am häufigsten vertretenen Skeletteile sind auf der Horizontalen ausgedrückt; M-Mandibula; H-Humerus; R-Radius; F-Femur; Mtc-Metacarpus; Mtt-Metatarsus.

Graf 1

Mikulčice /okr. Hodonín/. Zvířecí kostní materiál z výzkumu v roce 1970. Počet čtverců /vertikála/a jim odpovídající množství kostních zbytků, rozdělených do tříd s intervalem 200 /horizontála/.

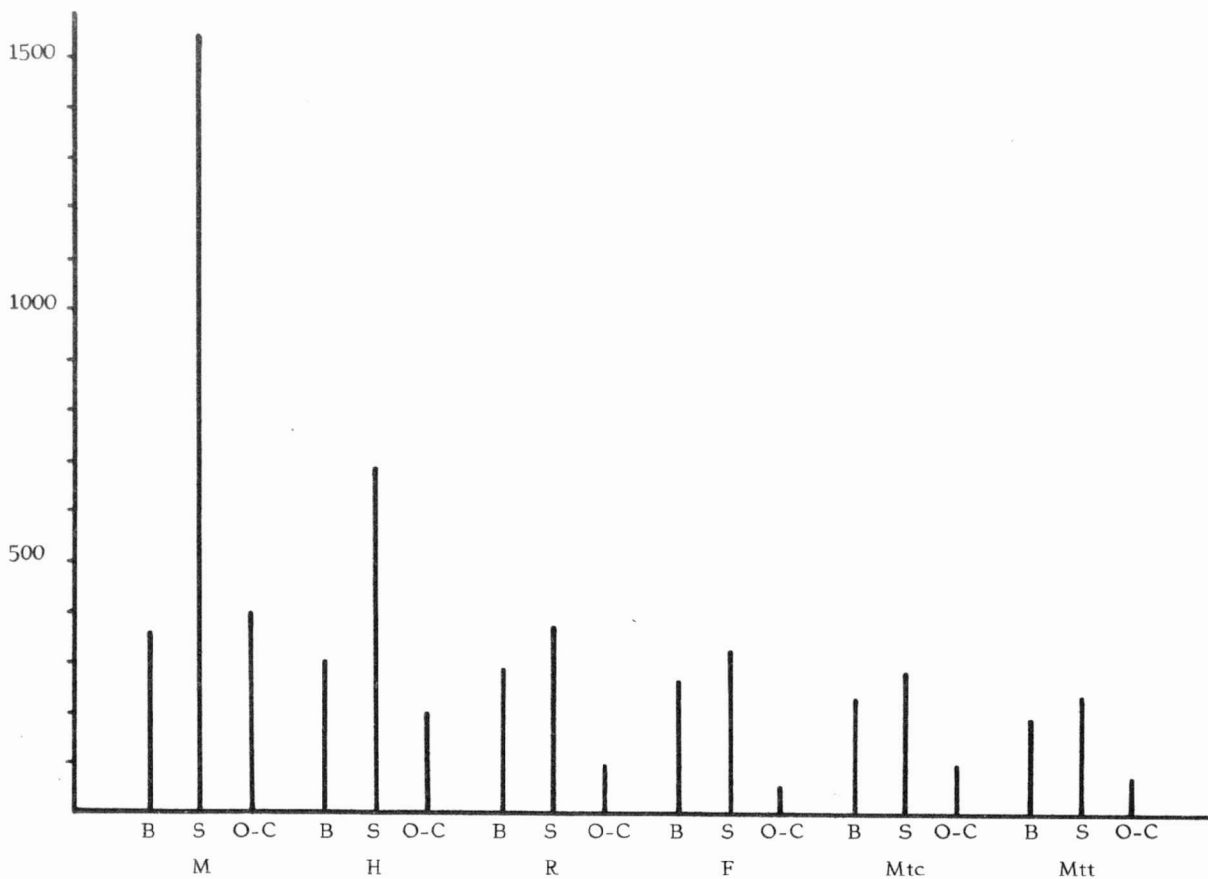
Graf 2

Mikulčice /okr. Hodonín/. Zvířecí kostní materiál z výzkumu v roce 1970. Počet kostních zbytků /vertikála/nejhorněji zastoupených domácích zvířat. B- skot; S-prase domácí; O-C- ovce a koza. Nejhorněji zastoupené části skeletu jsou vyjádřeny na horizontále: M-mandibula; H-humerus; R-radius; F-femur; Mtc-metacarpus; Mtt-metatarsus.

Graf 1

Kratochvíl, Z., Přehled výzkumu 1978. Zvířecí kostní materiál z hradiště v Mikulčicích z výzkumu z roku 1970 /okr. Hodonín/.

Graf 2

Kratochvíl, Z., Přehled výzkumů 1978. Zvířecí kostní materiál z hradiště v Mikulčicích z výzkumu z roku 1970 /okr. Hodonín/.

Tierknochen aus dem Burgwall in Mikulčice von der Grabung im Jahre 1970 /Bez. Hodonín/. Bei der Grabung des Burgwalles in Mikulčice im Jahre 1970 gewann man über 31 tausend Knochenüberreste, von denen 42,9% unbestimmbar waren. Die Gesamtmenge der Knochenüberreste einzelner bestimmter Gattungen ist in absoluten und relativen /in %/ Werten auf Tab.1 /PK/ angeführt. In dieser ist ebenfalls die festgestellte Mindestindividuenzahl verzeichnet und zwar sowohl summarisiert aus einzelnen Quadraten /MPJ - 1/, als auch aus dem gesamten Material, also aus der ganzen untersuchten Fläche /MPJ - 2/. In Tabelle 2 ist die Einteilung der Knochenüberreste auf einzelne Teile des Skelettes für einzelne Gattungen verzeichnet. Die Abhängigkeit der Knochenmenge in den untersuchten Quadraten ist auf Diagramm 1 ausgedrückt, bei dem gegebenen Intervall von 200. Am Diagramm 2 ist dann eine Übersicht über die Vertretung der zahlreichsten Skeletteile /Mandibula, Humerus, Radius, Femur, Metacarpus, Metatars /für das Rind, Hausschwein und kleine Wiederkäuer gegeben.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1977

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně , sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě : Bronzová dýka z únětického pohřebiště v Mušově
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejně